

Сертификаттау (куәландыру) -
азаматтардың өміріне, денсаулығына, мүлкіне және айналадағы
ортаға өнімнің қауіпсіз болуы талаптарына сай келуін тексеру.

Мамандандырылған мемлекеттік ұйымдар жүргізеді.
Сертификаттау деп сәйкестікті растау жөніндегі орган өнімнің, көрсетілетін
қызметтің белгіленген талаптарға сәйкестігін жазбаша куәландыратын рәсімді
де атайды

Сертификаттаудың мақсаттары

Адамдардың өмірі мен денсаулығы, азаматтардың мүліктері мен қоршаған ортаны қорғау,

Өнімдердің, жұмыстардың, қызмет көрсетулердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

Өнімдер мен қызмет көрсетулердің сапасы мәселелерінде тұтынушылардың мүдделерін қорғау;

Саудадағы техникалық кедергілерді жою, өнімнің ішкі және сыртқы нарықтық бәсекелестік қабілетін қамтамасыз ету;

Заңды және жеке тұлғалардың Қазақстанның бірыңғай тауар нарықтық қызметі үшін

Халықаралық экономикалық, ғылыми-техникалық ынтымақтастыққа және халықаралық саудаға қатысуы үшін қажетті жағдайлар жасау.

ҚР-ның мемлекеттік сертификаттау жүйесінде
сертификаттау мынандай принципте жүргізіледі:

1. Өнім туралы ақпараттардың дұрыстығын қамтамасыз ету.
2. Өндірушімен тұтынушының тәуелсіздігі.
3. Өнімдерді сынақ кәсіби түрде өтуі керек.
4. Шетелдік өтініш берушілерге қысым жасамау.
5. Өтініш берушінің сертификаттау органның сынақ зертханасын таңдап алуға еріктілігі және оған қатынасатын адамдардың жауапкершілігі.
6. Сертификаттау туралы ақпараттық анықтығы немесе сәйкестік сертификаттың уақытының біткендігі, жойылғандығы туралы ақпарат.
7. Сертификаттау объектісі ерекше еңскере отырып, өндіру және тұтынуды сараптауға қажетті сынақ тәсілінің көп түрлілігі.
8. Сертификаттау жұмыстарында ИСО МЭК сияқты халықаралық ұйымдардың нұсқауларымен ережелерін пайдалану.
9. ҚР-ндағы қатынасатын екі және көп жақты келісімдер бар шет елдердің сертификаттау органдардың аккредитациясын және сәйкестік белгісін ҚР-нда тану.
10. Ақпараттың, коммерциялық құпияны сипаттау.
11. Қажет болған жағдайда сертификаттау жұмысына тұтынушылар қоғамын қатынастыру.

Сәйкестікті бағалау

өнімге, процеске, тұлғаға немесе органға қойылған талаптардың орындалғанының дәлелдемесі. Сәйкестікті растау, тіркеу, аккредиттеу, тексеру және қадағалау сәйкестікті бағалау іс-әрекеттерінің айқын мысалы болып табылады.

Сәйкестікті бағалауға
үш жақ қатысады.

Бірінші жақ
дайындаушы

Екінші жақ
сатып
алушылар

Үшінші жақ -
алғашқы екі жаққа
да тәуелді емес
тұлға немесе орган

- Сәйкесті растау нәтижесі — объектінің техникалық регламенттерінде, стандарттарында немесе шарттарында белгіленген талаптарға сәйкестігін құжаттамалық куәландыру (сәйкестік туралы декларация немесе сәйкестік сертификаты түрінде) болып табылатын сәйкестікті бағалау рәсімі.
- Сәйкестікті растау нысаны - нәтижелері өнімнің, көрсетілетін қызметтің техникалық регламенттерінде, стандарттарында немесе шарттарында белгіленген талаптарға сәйкестігінің дәлелі ретінде қаралатын іс-қимылдардың жиынтығы.

- Сәйкестікті растаудың екі түрі бар:
- Сәйкестікті ерікті растау - дайындаушының (орындаушының) немесе сатушының бастамасы бойынша жүргізіліп, өнімнің, көрсетілетін қызметтің, процестердің [стандартқа](#), өзге де құжатқа немесе өтінім берушінің арнайы талаптарына сәйкестігін растауды жүзеге асыратын рәсім.
- Дайындаушының (орындаушының) айналысқа шығаратын өнімінің, көрсетілетін қызметінің белгіленген талаптарға сәйкестігін куәландыратын құжат - сәйкестік туралы декларация деп аталады.
- Сәйкестікті міндетті растау - өнімнің техникалық регламенттерде белгіленген талаптарға сәйкестігін растау жүзеге асырылатын рәсім.

- Сәйкестікті растау саласындағы құжат — Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сәйкестікті растау жөніндегі аккредиттелген орган берген *«Сәйкестік сертификаты»* немесе *«Сәйкестік туралы декларация»*.

- Сәйкестік сертификаты - өнімнің, көрсетілетін қызметтің техникалық регламенттерде белгіленген талаптарға, стандарттардың немесе өзге де құжаттардың ережелеріне сәйкестігін куәландыратын құжат. Өнімнің, көрсетілетін қызметтің техникалық регламенттерде, стандарттар мен өзге де құжаттарда белгіленген талаптарға сәйкестігін растау рәсімінен өткені туралы сатып алушыларды хабардар етуге арналған белгі - сәйкестік белгісі деп аталады.
- Сәйкестікті растау сызбасы - объектінің [техникалық регламенттерде](#), стандарттарда немесе шарттарда белгіленген талаптарға сәйкестігін осы жұмысты жүргізудің нақты кезеңдерін (сынау, өндірісті бағалау, нормативтік және техникалық құжаттаманы талдау ж.б.) сипаттай отырып айқындау тәсілдері.

- Сертификаттау процестерінің құрылымы
- /Экономика /Сертификаттау процестерінің құрылымы
- Сертификаттау белгіленген жүйе мен таңдалған схема бойынша жүзеге асырылады. Сертификаттау процесі келесі 5 негізгі сатыдан тұрады.
- Сертификаттауға өтініш беру. Өтініш беруші өзін қызықтыратын объектінің сәйкестігін бағалауды жүргізуге қабілетті сертификаттау органын таңдайды. Таңдау сертификаттау органының аккредиттелген саласына сәйкес жүзеге асырылады. Егер осы жұмысты бірнеше сертификаттау органы жүргізетін болса, онда өтініш беруші оның біреуіне өтініш бере алады. Өтініш сертификаттау жүйесінде белгіленген нысан бойынша жолданады. Сертификаттау органы оны қарап, өтініш берушіге өзінің шешімін хабарлайды. Өтініш бойынша қабылданатын шешімнің де белгілі бір нысаны болады. Онда сертификаттаудың барлық негізгі ережелері, оның ішінде сертификаттау схемасы, сынақ жүргізетін сынақ зертханасының атауы немесе өтініш беруші таңдау үшін олардың тізбесі, соларға сәйкестікке сертификаттау жүзеге асырылатын нормативтік құжаттардың номенклатурасы көрсетіледі.
- Сертификаттау объектісінің белгіленген талаптарға сәйкестігін бағалау. Бағалау сертификатталатын объектіге, оның сипаты мен ерекшеліктеріне сәйкес жүргізіледі. Бұйым ретіндегі өнімді сертификаттау сатысы бұйымның үлгілерін іріктеу мен сәйкестендіруден және оларды сынаудан тұрады.
- Үлгілер тұтынушыға жеткізілетін өнім сияқты болуы тиіс. Үлгілер даяр өнімнен белгіленген ереже бойынша кездейсоқ іріктеледі. Іріктелген үлгілер негізгі өнімнен жеке бөлінеді, сол іріктелген жерде қапталып, пломбыланады немесе сүргі салынады. Сынақ зертханасында белгіленген нысан бойынша акт жасалады. Үлгілерді сақтау, тасымалдау мен сынаққа дайындау сатыларында, сондай-ақ сынақ процесінде өнімнің нормативтік құжаттамасында келтірілген талаптар сақталуға тиіс. Сертификаттау жөніндегі жұмыстар барысындағы үлгілердің қозғалысының барлық фазалары журналда тіркеліп, жауапты адамның қолымен расталады.
- Сынақ зертханасы іріктеліп алынған өнімге бақылау данасы ретінде сақтау үшін эрбір өнім түрінен қосымша бір үлгіден алуы мүмкін. Осы үлгіні сақтау мерзімі сертификат қолданылатын мерзімге немесе өнімнің жарамдылық мерзіміне сәйкес келуі тиіс, осы мерзім аяқталғаннан кейін үлгілер өтініш берушіге қайтарылады.
- Сертификапау сынақтары осы өнімді сертификаттау кезінде пайдаланылатын нормативтік құжаттардағы сынақтарды жүргізуге аккредиттелген сынақ зертханаларында жүргізіледі. Құзыреттілік пен тәуелділікке аккредиттелген сынақ зертханасы болмаған немесе ол үлгілерді тасымалдау қиын болатындай алыс орналасқан, сынақтың құнын арттыратын және сынаудың мерзімін жөнсіз созатын жағдайда, сертификаттау мақсатындағы сынақты нақты өнімді сертификаттайтын органның өкілінің бақылауымен, тек құзыреттілікке аккредиттелген сынақ зертханасында жүргізуге жол беріледі.
- Осындай сынақтың дұрыс жүргізілуін сынақ зертханасымен қатар осы сынақты жүргізуді жүктеген сертификаттау органы да қамтамасыз етеді. Бұл жағдайда сынақ хаттамасына сынақ зертханасы мен сертификаттау органының уәкілетті мамандары қол қояды.
- Сынақ хаттамалары өтініш беруші мен сертификаттау органына табыс етіледі. Сынақ хаттамаларының көшірмелері сертификат қолданылатын мерзімнен кем емес мерзім бойы сақталуға тиіс. Хаттама көшірмелері сақталатын нақты мерзім біркелкі өнімді сертификаттау жүйесі мен сынақ зертханасының құжаттарында белгіленеді.
- Қызметтің сәйкестігінің бағасы оның түріне байланысты. Материалдық емес сипаттағы қызметтер, мысалы, жылжымалы және жылжымайтын мүлікті сараптау немесе социологиялық әдіспен бағаланады. Материалдық қызметтерді тексеру, мысалы, автокөлікке техникалық қызмет көрсету мен жөндеу 10.2-кестедегі 2-схемада қарастырылған қызметтің нәтижесін сынауға негізделеді. Қазіргі уақытта осы схема өте жиі қолданылады.
- Қызмет нәтижесін сынау белгіленген тәртіппен аккредиттелген сынақ зертханаларында немесе сертификаттау органының сынақ және технологиялық жабдықтары пайдаланылып, осы органның сарапшылары оны өтініш берушінің базасында жүргізеді. Осы жабдықты метрологиялық қызмет органдары тексеріп, калибрлеуге тиіс. Жөндеу қызметтері сертификатталған жағдайда, сынақ жүргізген кезде жөнделген бұйымдар іріктеп тексеріледі. Егер бірқатар қызмет түрі бойынша міндетті түрде сертификаттау талаптарын орындау қажет болса, бұл жағдайда бұйымды жөндегеннен немесе қызмет көрсетілгеннен кейін оның қауіпсіздік көрсеткіштері бағаланады. Қызметтерді ерікті сертификаттауда негізінен оның функционалдық көрсеткіштері бағаланады. Тексерілетін бұйымдардың саны мен оларды іріктеу тәртібін сертификаттау органы сертификаттау жүйесінің нормативтік құжаттарына сәйкес белгілейді.
- Сынақ нәтижелері бойынша хаттама ресімделіп, ол сертификаттау органына, ал көшірмесі — өтініш берушіге жолданады. Кәсіпорынның сапа жүйесі мен оның элементтерінің тиісті нормативтік құжаттарда белгіленген талаптарға сәйкестігін растауға тексерілетін ұйымның даярлығының дәрежесін алдын ала бағалау мен сапа жүйесін тікелей сол жерде бағалау кіреді. Бұл үшін тәуелсіз мамандардың қатарынан комиссия қалыптастыратын сарапшы-аудитор тағайындалады.